บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : มาตรการยึด อายัดและริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ชื่อผู้เขียน : พันตำรวจเอก ลัทธสัญญา เพียรสมภาร

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2546

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตัณศิริ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตถะ

มาตรการยึด อายัดและริบหรือศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นับเป็นมาตรการเสริมที่เหมาะสม สามารถอุดช่องว่างในการดำเนินการต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากหรือเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดทางอาญาซึ่งกฎหมายอื่นทั่วไปไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการดังกล่าวสอดคล้องกับการดำเนินการของนานาประเทศซึ่งเป็นภาคีอนุสัญญาเวียนนา 1988 ทั้งนี้เพราะการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยเฉพาะองค์กรอาชญากรรม การกำจัดผลประโยชน์ทางทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมหรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชญากรรม จะเป็นการลดแรงจูงใจที่สำคัญในการประกอบอาชญากรรม

1. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน

ความผิดมูลฐาน ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีทั้งหมดมีจำนวน 8 มูลฐานความผิด ซึ่งความผิดแต่ละมูลฐานนับว่ามีความเหมาะสม แต่ยังมีการกระทำผิดกฎหมายอีกหลายฐานความผิดซึ่งจัดได้ว่าเป็นความผิดที่มีรูปแบบองค์กรอาชญากรรม มีผลตอบแทนจากการประกอบอาชญากรรมสูง ยากต่อการปราบปรามและกระทบต่อความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคมโดยรวม อาทิความผิดเกี่ยวกับการพนัน ความผิดเกี่ยว

กับภาษีอากร ความผิดเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งความผิดเหล่านี้สมควรที่จะได้มีการพิจารณากำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานเพิ่มเติม แต่การที่จะพิจารณากำหนดความผิดใดเป็นความผิดมูลฐานเพิ่มเติม ย่อมต้องขึ้นอยู่กับข้อจำกัดในการเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

2. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นมาตรการชั่วคราวเพื่อประกันให้มีการริบทรัพย์สิน ซึ่งหากในภายหลังศาลมีคำสั่งริบหรือมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินแล้วจะสามารถบังคับตามคำสั่งนั้นได้ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินนับว่ามีผลกระทบต่อเจ้าของทรัพย์สินเป็นอย่างมาก การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของกฎหมายฉบับนี้ ทรัพย์สินที่จะสั่งให้มีการยึดหรืออายัดได้นั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและต้องมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอนจำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้น จึงจะสามารถสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นได้ อำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรม หรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือศาล แล้วแต่กรณี การวินิจฉัยชี้ขาดว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นอำนาจของศาล ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนจึงสมควรควรที่จะมีการแก้ไขความในมาตรา 48 วรรคหนึ่ง เป็น “ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า อาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้น ให้คณะกรรมการ ธุรกรรมมีอำนาจสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้เป็นการชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน”

การกำหนดระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่กำหนดระยะเวลาใช้ไม่เกินเก้าสิบวันนับว่ามีความเหมาะสม ส่วนการใช้อำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเลขาธิการฯ ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน แล้วรายงานคณะกรรมการธุรกรรม ควรกำหนด

ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจในการเพิกถอนการกระทำของเลขาธิการฯ ได้ หากคณะกรรมการธุรกรรมพิจารณาเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ถูกต้องเหมาะสม

สำหรับการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ เพื่อเป็นหนทางแก้ไขเยียวยาในการละเมิดต่อสิทธิในทรัพย์สินของเอกชนซึ่งโดยหลักการไม่สมควรที่จะกระทำ เห็นสมควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินสามารถนำทรัพย์สินที่ถูกสั่งให้ยึดหรืออายัดนั้นไปดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน โดยมีประกันหรือหลักประกันในมูลค่าที่สามารถบังคับเอาได้เท่ามูลค่าทรัพย์สินที่นำไปดูแลรักษาและใช้ประโยชน์นั้น หากในภายหลังศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้เพราะไม่เป็นการแน่ว่าทรัพย์สินที่ถูกสั่งให้ยึดหรืออายัดนั้นจะเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินเสมอไป

3. ในส่วนที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน หรือการขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน

การริบทรัพย์สินหรือการขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน เป็นการดำเนินการในทางแพ่งโดยใช้กระบวนการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และไม่ผูกติดกับการดำเนินคดีอาญาในความผิดมูลฐานที่เป็นเหตุให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้นเหมือนกับการดำเนินการตามกฎหมายอื่นทั่วไป เพราะหากปรากฏว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดแล้ว ไม่ว่าจะได้มีการดำเนินคดีหรือมีผู้กระทำความผิดใดถูกลงโทษในความผิดมูลฐานหรือไม่ ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ การริบหรือการสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินเป็นอำนาจของศาลซึ่งคล้ายคลึงกันในทุกประเทศ ในการพิจารณามีคำสั่งหรือคำพิพากษาศาลจะต้องฟังการนำพยานเข้าสืบทั้งของพนักงานอัยการผู้ร้องและของเจ้าของ ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินก่อนที่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาริบหรือสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินซึ่งนับว่าเหมาะสม สำหรับการพิจารณายื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้สั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินของพนักงานอัยการหากเรื่องที่ได้รับจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังไม่

สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลได้ ให้พนักงานอัยการรีบส่งเรื่องกลับคืนไปให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการให้สมบูรณ์ทั้งหมดในคราวเดียวกัน หลังจากที่ได้รับเรื่องดังกล่าวจากเลขาธิการฯและพิจารณาเห็นว่ายังไม่สมบูรณ์พอดี ให้ส่งเรื่องให้เลขาธิการฯนำเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินวินิจฉัย ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ถือเป็นที่สุดซึ่งเลขาธิการฯ และพนักงานอัยการต้องปฏิบัติตาม หากคณะกรรมการฯ ไม่วินิจฉัยเรื่องดังกล่าวภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการฯให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ และห้ามไม่ให้ดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลนั้นในทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญซึ่งน่าจะทำให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของบุคคลนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

นอกจากนั้นยังมีข้อสันนิษฐานตาม มาตรา 51 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตาม มาตรา 50 วรรคหนึ่ง เกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริตแล้วแต่กรณี การที่กฎหมายกำหนดข้อสันนิษฐานนี้ไว้เพราะการพิสูจน์ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากลำบาก และภาระในการพิสูจน์ในกรณีปกติเป็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่หากเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน เจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงนำสืบให้ปรากฏต่อศาลในประเด็นนี้ ภาระในการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินจะกลับไปเป็นภาระของเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินทันที ตามนัย มาตรา 84(2) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่เพื่อป้องกันไม่ให้การตีความคำว่าเกี่ยวข้องสัมพันธ์เป็นไปตามความรู้สึกและอัตวิสัยของผู้ตีความ สมควรที่จะให้นิยามความหมายของคำว่าเกี่ยวข้องสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นบรรทัดฐานที่แน่นอนในทางปฏิบัติต่อไป

การริบทรัพย์สินทางแพ่งหรือการที่ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายฉบับนี้ ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็น

ทรัพย์สินที่สามารถติดตามมาได้เท่านั้น รวมทั้งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ติดตามมาได้ในภายหลัง สามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้อีก แต่หากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีมูลค่ามากกว่าทรัพย์สินที่ติดตามมาได้ ศาลไม่มีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน โดยบังคับเอาจากทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดเป็นการทดแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในมูลค่าเท่ากับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งขาดหายไปและไม่สามารถติดตามมาได้ ซึ่งหากให้ศาลมีอำนาจที่จะกระทำการดังกล่าวได้ จะทำให้การริบทรัพย์สินหรือการขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ABSTRACT

Thesis Title : Measures to Seizure Attachment and Confiscation Properties under The Anti-Money Laundering Act, B.E. 2542 (1999)

Student's Name : Pol. Col. Lattasanya PianSomparn

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2003

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Prasert Tansiri Chairperson
2. Mr. Annop Likitchitta

The measure to seizure or attachment and confiscation property or the court order that property connected with the commission of an offence to be vested in the state under The Anti-Money Laundering Act, B.E. 2542 (1999), is considered to be suitable measure. It rightly eradicates the loophole of the ability to proceed that property connected with the commission of an offence to be vested in the state, with other law or acts unable to accomplish efficiently. The measure duly harmonized with international of Vienna Convention 1988. Consequently, because the prevention and suppression measure helps and influence the appeal and crave to commit crime by organized crime in particular. The elimination of benefit gain from property obtains from such

crime and related wrongdoing, henceforth, able to reduce conspiracy to commit crime substantially.

1. The predicate offence.

There are 8 predicate offences to this act, each considered suitable as an offence. However, several other felony or offence are classify as organized crime establishment with higher yield which make it more difficult to abolish and somewhat hazardous to security, economy and society as the whole.

Offense as gambling, tax laundering, misdemeanor related to natural resources, wrongdoing in bidding of state organization, the trade of hostile weapon and unlawful trade of intellectual property. It is rather suitable to consideration these offences as an addition to predicate offence. Although, adding such predicate offence should depend on suitability of the limitation of economy, social and politics.

2. The properties seizure or attachment .

The seizure or attachment the proceeds of crime, is the provisional measure designed to guarantee confiscation properties, Henceforth, court order that property connected with the commission of an offence to be vested in the state be effectively enforced. The seizure or attachment property has tremendous effect to the owner of property. The seizure or attachment property according to this act, must be the property connected with the commission of an offence with reasonable ground to believe that it may be transferred, distributed, moved, concealed or hidden, the transaction committee, director general of the Anti-Money Laundering board or the court has the authority to

regulate the law as the case may be. The final verdict to which property is the property connected with the commission of an offence depends on the court by considered the evidences both from the public prosecutor and the offender side. In order to rightly eradicates the loophole of the section 48 paragraph one to take the procedure for seizure or attachment the proceeds of crime efficiently, there should be amended this section as follows" In conducting an examination of the report and information on transaction-making, if there is convincing evidence that any property is the property connected with the commission of an offence and there is a reasonable ground to believe that it may be transferred, distributed, moved, concealed or hidden, the transaction committee has the power to order a provisional seizure or attachment of such property for the duration of not more than ninety days."

There should be amended the section 48 paragraph two as follows "In the case of compelling necessity or urgency, The secretary-general shall order a seizure or an attachment of the property under paragraph one for the time being and then report it to the Trancation committee. If the Trancation committee do not agree with the secretary-general, The Tranaction committee has the power to cancel the secretary-general order."

The duration of not more than ninety days of seizure or affachment of such property is suitable.

Regulatory action in the event of non-compliance to such property which to be seized or attached by the transaction committee or the Secretary General of the Anti-Money Laundering board or the court as the case may be

required apposite measure. The inappropriate should be avoided in order to elude invading the right of ownership of property of citizen. Suggestion to employ suitable measure by law to let the owner or the interested person to take such property for his or her retention and utilization with a bail or security in commensurate value of the property which be seized or attached, in case that the court order that property to be vested in the state. In the contrary, such property may not be the property connected with the commission of an offence and the court may not order to be vested in the state .

3. The properties confiscation or the court order that property connected with the commission of an offence to be vested in the state.

The properties confiscation or the court order that property connected with the commission of an offence to be vested in state is the power of civil court civil through the trail procedure of civil lawsuit code and shall be applied to mutatis mutandis and is not oblige to criminal trail procedure in basis guilt that caused the dependant has such properties like other lawsuit. It is proved that such properties are the property connected with the commission of an offence, the court has power to vest all those property in the state with or without trail or whether or not the criminal have been sentence in their basis guilt. This is the power of the court that is similar nearly to every country. It is suitable for the court to hear the witness of both defendant and the public attorney, or the transferee or the beneficiary of the property before giving the court order or court verdict to confiscate or to vest all property in the state. Submission the filling an application with the court to vest the property

connected with the commission of an offence, the public attorney must carefully review that all documents received from the secretary general of Anti-Money Laundering board is completed if it not then all document have to be return to the secretary general of Anti-Money Laundering board to again complete this entire document in one time. If again the documents is not complete then to summit to the secretary general of the Anti-Money Laundering board to submit to The Anti-Money Laundering Committee to judge and the result of the judgment of the committee is to be the final and the Secretary General and the public attorney have to follow. If the Committee does not to have the result of judgment within 30 days after received the documents from the Secretary then will have to follow the opinion of the attorney and is not allow to pursuit further to such person with the same property again unless the new important evidence is found and it is enough to convince the court to vest the properties of such person in the state.

Beside above matter there is the presumption under section 51 paragraph two with state that "If the person claiming to be the owner or transferee of the property under section 50 paragraph one is the person who is or was associated with an offender of a predicate offence or an offence of money laundering, it shall be presumed that all such property is the property connected with the commission of the offence or transferred in bad faith as the case may be." The law has set this presumption because it is very difficulty and complicate to prove that such property is connected with the commission of an offence and it has caused heavy burden to government office to prove the case. By the section

84(2) for the civil lawsuit, if the government officer have provide proved with clear evidence that the owner or the transferee has associated or has been associated with an offender of predicate offence or an offence of money laundering before, then it is the duty of the owner or the transferee to prove that the property is legally belong to them. To prevent the interpretation the word "associate with" to this act belong to the consciousness and the object of interpreter. Then it is suitable to provide the definition for the meaning of the word "associate with" to be clearly Understand and to set the standard for the future practice.

The property confiscation or the court order that property connected with the commission of an offence to be vested in the state. According to this act, such the property connected with the commission of an offence that can be found only. If after, the state has found other property connected with the commission of an offence, the attorney can again appeal to have the court order to vested in the state but if it proves that the value of the property connected with the commission of an offence has higher value than the property confiscated then the court does not have the power to vest such property by force from the defendant other property to compensate to the value of the property connected with the commission of an offence that missing and can not be found. If the court has power, it will enhance the property confiscation or the request for the court order to be vested that property connected with the commission of an offence in the state to be more efficiency.